

bevæge til at overlade Eiendommene for Præster, som vare aldeles uantagelige, og hvorved Stiftelserne lede et uhyre Tab, maaskee endog aldeles gif tilgrunde. Jeg skal her bemærke, at der er meget betydelige Godser, som høre under saadanne offentlige Stiftelser. Der er adskillige Hospitaler, som ikke besidde lidet Bøndergods, der er Klostre, som besidde meget betydeligt Bøndergods, der er saadanne Stiftelser, f. Ex. Gissensfeldt Kloster og Herlufsholms Skole, som have meget betydeligt Bøndergods og bestyres af en enkelt Mand. At de øieblikkelige Bestyrere skulde kunne raade herover, finder jeg at være overmaade farligt og aldeles principløst. Jeg nævnte her to betydelige Godser, som vare under Enkeltmands Bestyrelse og for en Deel ifølge Arveberettigelse eller en Adkomst, som nærmer sig Arveret, nemlig Gissensfeldt Kloster og Herlufsholm Skole. Her ere enkelte Mænd komne i Besiddelse af betydelige Godser, deels paa Grund af Familieforhold, deels rigtignok i Kraft af en Udnævnelse, men en saadan, som er indskrænket efter særdeles Hensyn, f. Ex. at det nødvendig skal være en Adelsmand, der udnævnes. Saadanne Mænd skulde da komme i Besiddelse af den Ret at kunne bortfælge Bøndergodset for hvilken som helst Sum, de ville tage tiltale med. Jeg nævner aldeles ikke dette med Hensyn til de to Mænds Personlighed, som bestyre disse Godser, thi jeg er overbevist om, at de aldeles ingen Disposition have til at overlade Bøndergodset under dets Værdie, til Skade for vedkommende Stiftelser, — men naar der tales om Principet, forekommer det mig dog at være i høj Grad betænkeligt at overlade en saadan Myndighed til en enkelt Mand, hvis Adkomst til at bestyre det paagældende Gods ikke er af den Natur, at den indeholder nogen særdeles Værdien for den høie Grad af Paalidelighed, man maatte forudsætte hos den, som man vilde overlade den Myndighed, hvorom her er Spørgsmaal. Der er endnu en anden Klasse, med Hensyn til hvilken det maaskee kan findes endnu mere betænkeligt at indrømme en saadan Myndighed. Efter Lovforslaget skulde enhver Embedsmand, der er beneficeret med Bøndergods, være beret-

tiget til at bortfælge dette paa Embedsvegne, uden Samtykke af nogen overordnet Autoritet. For nærværende Tid kan en Præst ikke engang bortfæste sit Bøndergods uden vedkommende Ministeriums eller i visse Tilfælde Stiftsøvrighedens Samtykke. Men, at Embedsmændene skulde kunne bortfælge Bøndergodset til de Præster, de kunne komme overeens om, er dog Noget, man maa finde aldeles unaturligt. De vilde derved komme til at udøve Giers Ret, naaget de kun ere beneficerede med Eiendommen for en Tid, og de vilde maaskee være tilbøjelige dertil, fordi de gjorde Regning paa, at de om eet eller to Aar skulde forlade Eiendommen. Det er sædvanligt, naar der er Spørgsmaal om Beneficiargods, hvoraf der ikke er Meget, men dog Noget tilbage, at vedkommende Beneficiarius, navnlig Præsten — thi det er denne Embedsclasse, der har meest Beneficiargods — er villig til at overlade Godset for en meget ringere Sum end den, der svarer til dets virkelige Værdie, men at Provsten og Stiftsøvrigheden, som afgive Erklæring derover, i højeste Grad fraraade at bortfælge Bøndergodset til den foreslaaede Præst, og at ligeledes de Underføgelser, man anstiller om Godsets Værdie, lede til det Resultat, at det aldeles ikke gaaer an. Jeg troer derfor, at denne Deel af Loven er endnu mere fraraadelig end de foregaaende 6 Paragrapher. Afgangen til at erhverve Selveiendom paa saadant Gods er naturligvis ikke vanskelig. Det er meget let at faae Bøndergods af det Slags, der her er omtalt, omtrent for $\frac{2}{3}$ af den Værdie, det har som fri Eiendom, ja ofte endogsaa under det. Naar en saadan Kjøbesum er at faae, saa gjør man ingen Vanskeligheder derved, men, naar Præsten enten af Godmodighed eller Ligegyldighed eller af andre Aarsager vil overlade det under dets Værdie, bliver det ikke tilstedet. Jeg troer ogsaa, at mangen Præst vilde komme i en stor Forlegenhed ved at man gav ham Hals- og Haandret over Eiendommen; thi han vilde da være udsat for altfor mange Overtalelser, til at han skulde overlade Gaarden for en meget ringe Sum. Naar han ikke blot følger sin personlige Interesse, som vistnok de Allerfleste ikke gjøre, saa vil han ikke